

KURENT

Izhaja 1. in 16. vsakega meseca.

Naročnina znaša do konca tekočega leta 10 K ter se pošilja na upravništvo „Kurenta“, Stari trg 19. — Rokopis sprejema uredništvo „Kurenta“ v Križevniški ulici 9.

Posamezna številka velja 1 krono.

Leto I.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1918.

F 23

Št. 5.

SLOVANSKA KNJIŽNICA LJUBLJANA

K

ČS F 23/1918

070.487(497.4)



9540633,5_7

COBISS

Vstajenje.

11. 20. 15. 1954/633
Risal Maksim Gaspari.



„Narod pošilja me: Talija vstani,
da zarja spet vzide v prosvetnem hrami!“



Danilo.

Junij Brut:

Pokloni častitljivi gospe Taliji ob priliki njenega slavnostnega vhoda v slovensko narodno gledališče od njenih starih in novih častilcev.

Anton Linhart
(1789.)

Jaz prvi sem pripeljal te v naš hram,
med tujci zate sem iskal kotička,
med mnogimi ostal sem dolgo sam,
a dal sem „Miciko“ ti in „Matička“.

Valentin Vodnik
(1809.)

Modric si naših ti edina bila,
ki nisem svojih ti darov delil,
vendar ko bila je najvišja sila,
se v tebi spev ilirski je glasil.

Dr. Fr. Prešeren
(1830.)

„Tragedija se tudi nam obeta,“
učenec moj ti je prerokoval,
kar niso ti prinesla težka leta,
to zarod bo ti mlajših sil podal.

Andrej Smolé
(1840.)

Z bogastvom bil bi te, mecen, proslavil,
a maral ni Ljubljčan te zaspan,
zatorej „Varuha“ sem ti postavil,
dokler ti lepši ne napoči dan.

Dr. Janez Bleiweis
(1848.)

Ko doba je svobode nastopila,
gotovo to ti dobro je v spominu —
vse nas si v hramu svojem ti združila,
si nam kazala, kakšen „Tat je v mlinu“.

Miroslav Vilhar
(1860.)

Jaz prvi sem spoznal, da si Slovanka,
zato sem prvo opero ti dal,
ko v tebi pela „Jamska“ je „Ivanka“,
odmeval spev je njen od kraških skal.

Fran Levstik
(1868.)

Ko tujci so iz hiše te metali,
povzdignil zate sem svarilni glas,
da hram bi tak pri nas ti sezidali,
da bil i nam i tebi bi v okras.

Jakob Alešovec
(1879.)

Ko „Brencelj“ moj nemškutarje je pikal,
ni bila doba naših lepih Gracij,
župane sem nerodne v tebi pikal,
Ljubljance je zabaval moj „Lumpacij“.

Josip Ogripec
(1872.)

Ko drugi so le tuje ti nosili,
jaz rekel sem: po svoje zaigrajmo!
kar sem imel, sem dal po svoji sili,
in rekel sem, da jo v „Ljubljano dajmo“.

Josip Jurčič
(1878.)

Ker vedel sem, od kod vse zlo izvira,
da je propadel naš veliki rod,
podal sem ti za oder „Tugomira“,
a tujec mu je tja zabranil pot.

Anton Medved
(1895.)

Da tudi mi junaški boj poznamo,
kar letopisi stari govore,
pokazal „Kacijanar“ s svojo dramo
in boj za našo „Pravdo in srce“.

F. S. Finžgar
(1900.)

Jaz sem pripeljal naše ti možake,
zdaj Janez z Majdo v tebi govori,
mogoče storil bil bi manj napake,
ko bolj bi bil premislil „Našo kri“.

Fran Govekar
(1905.)

Jaz videl sem najlepše tvoje čase
in mislil sem, da bo najvišji dan,
če k tebi zvabim vse široke mase,
a čudne muhe ima naš „Krpan“.

Anton Funtek
(1892.)

Prolog te moj pozdravil je navdušen,
ko prvič si stopila v novi hram,
prešel sem s tabo pota težkih skušenj
in v „Tekmi“ svoji tekmoval sem tam.

Anton Förster in Viktor Parma
(1898.)

Ime je nama tujega izvora
in vendar tebi zvesto sva služila,
kjer drugi dali nama so odmora,
se v tebi godba naša je glasila.

Etbin Kristan
(1908.)

Pozdravljam te iz daljne očetnjave,
kjer videl dobo tvojo sem viharno,
ko zmagajo nauki „Ljubestlave“,
bo „Samosvoj“ ustvarjal si tovarne.

Ivan Cankar
(1910.)

Jaz sem „Pohujšanje“ prinesel vate,
da rešil bi ljudi pohujševanja,
„Dolino“ vso povabil sem na svate,
pohujšani so šli od svatovanja!

Talijski.

O vem, da v zemlji tej sem le pepelka,
ki slave v sebi več ima kot kruha,
ker vsak želi le svojega pridelka —
a jaz želim si princa — Pepeluha.



Po kino-predstavi.

Tone Gaspari:

Časi se izpreminjajo.

(Primeri.)

(Nedelja 1912. Čevljarjeva žena Anka čaka na pragu moža. Stara je blizu 30 let, visoka, bleda. Nosi ponošeno sivo obleko. Razven drobnega srebrnega prstana na levi roki ni videti na njej posebnosti.)

Anka: Ah, dasi ima človek polno glavo skrbi, vendar ga tak nebeški dan pomladi — (ozre se nazaj) dva meseca sem zrla to umazano dvorišče, zdaj Šimen spet enkrat popelje me v gledališče: „Pri belem konjičku“. — Kako neizrečeno se že veselim — no, danes se spet za pol leta lahko nasmejim. (Po škripajočih stopnicah pride čevljar Šimen. Socijalist je. Dolge, navzdol viseče brke nosi, težko srebrno verižico. S smolastimi prsti si še ravna lase.)

Šimen: Tako, danes imamo šesto vrsto galerije, samo, da bi ne bilo preveč te proklete mularije — (Stopi k Anki in pljune predse.)

Anka: Veš, videla sem uradnika kako se peljal je bahato: v fraku, cilindru, z židano črno kravato — ali je to pravica?! (Stopita po ulici ter zavijeta proti gledališču.)

Šimen: Na tem „božjem“ svetu je povsodi krivica: siti uradnik se baha dan zadnem v šesti loži, a jaz robatam do poznih ur v sestradani koži. Pa pravijo previdnost! Haha! Sleprija!

Anka: Da beračija na eni strani, na drugi vsak hip je nedelja, na eni strani pehanje, na drugi ves dan poln brezdelja! Fej, pilharija!

Šimen (pljune vstran): Le naj bo! Bomo že pokazali škričem, četudi so v zvezi s samim hudičem, prišel bo čas, ko se mi jim bomo rogali, takrat za njih frake in cilindre bomo vadjali!

Šimen in Anka (prepričevalno): Tako je! (Vstopita v gledališče in lezeta počasi po stopnicah v tretje

nadstropje, zrineta se do sedežev ter sedeta. Komaj vidita na oder.)

(Sobota 1918. Soproga prvega čevljarkega mojstra in hišnega posestnika Šimna Fajdige se napravlja v gledališče. Stara je nekaj čez 30 let, vitka v obraz, polna, sveža. Pred zrcalom si nadeva pajčolan, ki dobro pristojta svileni, modri obleki. Na rokah nosi več dragih prstanov, krog vratu težko zlato verižico.)

Soproga (veselo, koketno): „Prodana nevesta“ — no, ni bogzna kako interesantna, toda vkljub temu moram biti nocoj elegantna, sicer pride tudi Močilček s svojo škiljasto ženo —

Soprog (pride skozi desna vrata v črni, elegantni obleki, s svilenim kravato, v kateri tiči igla z velikim briljantom. Brke ima angleško pristrizene, frizura se mu sveti. Stopi pred zrcalo ter se ponosno ogleduje v njem): Ne govori vendar kot kako rovtarsko poleno! Glej, da mi preveč ne občuješ, z Močilnikovo Jero! Kaj ima Močilček? Niti pettisoč in povsod le zamero, medtem ko je naše ime zapisano zdaj že v nebesih.

Soproga (se s pudrom maže): Da pravzaprav Močilček je figa — vse pomaga le ona, zato jo spoštujem, cenim visoko — toda nocoj ji pokaževa, komu se vse priklanja globoko, kje je lepota in kje bogastva je krona!

Soprog (zadovoljen natakne klobuk, stopi k soprogi, pa ji popravi srebrno buciko na krilu): Prav govoriš! Tako mi ugajaš! (Pogleda na uro): Pojdiva zdaj! (Odideta roko v roki. Po ulici zadiši, ko stopita iz hiše.)

Gledališče. Luči žarijo, po koridorjih šumi, po ložah prešeren smeh. Soprog in soproga Fajdigova sedita široko v sedmi loži v prvem redu. Ona zre prezirljivo okrog sebe, maha s pahljačo ter grize sladkor, on sedi udobno naslonjen v fotelju, pa čita sa-

mozavestno in učeno gledališki list. Oba čutita, kako ju vse naokrog ogleduje, blagruje, obožuje. Gori v galerijskih sedežih pa se drenja uradnik Remžgar, si briše pot z obraza, pa pristavlja: „Fu, fu, časi se izpreminjajo.“

Bahun:

Igralec.

Kdo je več in kdo sem jaz?
Včeraj sem devotko ljubil
po španjolskimi balkoni —
ali drug jo je zasnubil —

jaz dobil sem meč v srce.
Kralj sem na prestolu danes,
moja zlata je kraljica —
jutri rokovnjač sem Janez.

Kdo je več in kdo sem jaz?
Kdo se meriti gre z mano?
Vse se deve mi smehljajo
v Šiški, pod in nad Ljubljano.

Karol Želensky:

Dobrotnik.

Gospod Ignac Nosač je bil velikaš svojega kraja in mesta, vse časti vreden človek, politikus in požrtvovalen rodoljub. Kaj je mogel za to, da mu je okolica dala obogateti in da njegovo premoženje ni izviralo baš iz čistih studencev; splošno se je vedelo, da je na njegovih kratkih in debelih prstih poleg dragocenih prstanov najti tudi drugih manj zavidanja vrednih okraskov, a vendar so se vsi njegovi someščani klanjali pred njim; kajti ti njegovi prsti so segali čez rabinat na župnišče, čez občinsko hranilnico do občinskega urada, čez občinski urad do šole, pa tudi v druge urade si jih je upal vtikati gospod Nosač z vso brezskrbnostjo, kajti vedel je, da se nikdo ne drzne, klekniti ga po njih.

Gospod Nosač je bil gostilničar in trgovec na drobno in na debelo, kakor je to oznanjal velik, že močno obledeli izprani napis v celi širini pročelja njegove enonadstropne hiše ob glavni cesti.

Mož je bil zelo skromen in se ni pulil za odlična mesta; ni bil ne v občinskem svetu, niti v drugih korporacijah, zadovoljeval se je samozavestno, da gospodje na občini in drugje brez njegovega nasveta ne odločijo.

K temu mogočnemu možu se je prišel pogajat igralec Letka. Gospod Nosač sicer ni oddajal mestnega gledališča, toda brez njegovega soglasja je bilo vsako poglavje brezuspešno. Igralec Letka je bil gledališki pesnik in slikar, vrhu tega se je pa proslavil

kot znamenit posredovalec potujoče igralske družbe; toda z gospodom Nosačem je bilo zelo težko govoriti; niti slišati ni hotel o oddaji gledališča. „Pridete k nam kot gospodje“, se je razgovoril, „vznemirite naše tiho življenje! Imam bridke izkušnje! Veste, kaj je povzročilo pred tremi leti zadnje bivanje igralske družbe v našem mestu? Razdvojilo ga je politično! Od te dobe imamo tu dve stranki! In veste, da je nasprotna stranka tako

Deželna polomija.

Risal France Podrekar.



Šepetalec: „Bregleta kutič, vosistos! Otkot pa lete te nessaupnice?!“
Dr. Komedijant: „Ljudje so pač že siti naše komedije, gospod prof.“

drzna, da nam grozi z lastno kandidatsko listo za prihodnje volitve v občinski zastop?"

Igralec Letka, kakor da kesaje priznava, se oju-nači in reče: „Vem blagorodje; toda ali ni mogoče, da bi naša družba popravila to, kar je ona zagrešila?“

Ta ponudba je presenetila gospoda Nosača. Z napol zaprtimi očmi se je zagledal v Letko, počasi vzel iz ust dogorevajoči konec smotke ter prijazno rekel: „Poslušajte, gospod igralec, zdite se mi zelo razumen človek. Pa nekako znani se mi zdite: ali niste slikali mojemu svaku napis nad trgovino?“

„Prosim, bil sem tu pred osmimi leti.“

Da, da, že osem let mu dela ta napis lepo reklamo in vedno je kakor nov. Morda bi se pa vendar mogla dogovoriti o najemu gledališča. Pojdite z menoj dalje; v vinarno, tam ni sedaj nikogar — tu v prodajalni bi naju motili ljudje.“

Ko sta po preteku pol ure prišla gospod Nosač in Letka iz vinarne, je bilo gledališče najeto, pogoji dogovorjeni. Predstavljale se bodo le igre, ki jih preje odobri gospod Nosač; petrolej za razsvetljavo gledališča bode dobavljal izključno le gospod Nosač; lepake bo tiskal njegov svak Rohan; igralci bodo vse potrebščine kupovali pri gospodu Nosaču; gospod Nosač bo imel dva prosta sedeža za vsako predstavo; gospod Nosač bo imel pristop za kulise; glavni pogoj pa je bila prireditev slavnostne predstave v proslavo zmage novoizvoljenega občinskega zastopa. Pri ločitvi je gospod Nosač dolgo stiskal roko Letku in mu dobrohotno govoril: „Torej vidite, gospod igralec, kakšen poštenjak sem jaz: če morem komu storiti dobro, sem vedno na mestu. Pa, da boste videli, da vam izkažem dobroto: ko pridete boste imeli pri meni stanovanje — s posteljo! Zadaj na dvorišču imam zelo lepo sobico; tam boste stanovali kot baron Rotšild, in brezplačno! Le osem goldinarjev na mesec mi boste dali za to, da ne porečejo, da sem razsipah. Velja?“

Letka je sprejel, če prav doslej za stanovanje še nikdar ni plačal osem goldinarjev na mesec, vsaj ravnatelj za posredovanje takega mesta, kjer družba že tri leta ni bila, gotovo nekaj prida za stanovanje.

V štirinajstih dneh je družba prišla. Igralci so se razšli iskat stanovanja. Letki ni bilo treba: dal je svoj zaboj in kovčeg takoj odnesti k gospodu Nosaču; toda ko je prišel v obljubljeno sobo, se je prestrašil: bila je to temna, nečista, zatohla čumnata; smrdel je tu lak, petrolej, korenine, žveplo in druge še zopernejše dišave. Povsod razbiti zaboji, koši, vreče, pomečkane škatljice, sodi in druga različna polomljena ropotija; v polutemi v kotu je stala polomljena postelja z raztrgano slamnico in umazano udejo. Tako je izgledalo to rotšildovsko stanovanje za osem goldinarjev! Letka je napravil kisel obraz, se resignirano popraskal za ušesom, slekel sukno, zavihal rokave ter pričel vneto

nositi vse te čudovite in nepričakovane predmete iz sobice na vrt. V nekoliko urah je bila luknja prazna in Letka je z lopato izmetal, z metlo izmetel, kar je še ostalo na tleh in na stenah. Nato je potegnil pod streho svoj zaboj in kovčeg, si popravil posteljo, kolikor je to sploh bilo mogoče, utrujen sedel na njo ter razmišljal... Danes sploh ne izloži svojih stvari, ni garderobe kam obesiti. Tudi jutri ne bo mogoče — dokler si stanovanja ne uredi. Takoj jutri rano se loti dela; sobico pobeli z apnom in ob stropu si naslika lepe ornamente v barvah; okno očisti, tla umije — vse kote prezračí, da bo videl gospod Nosač, kako je igralec navajen stanovati...

Jedva je legel, pa kakor da je vse oživelu okoli njega — slamnica pod njim, odeja na njem; dražljivo ščegetanje, gomazenje, srbljivo zbadanje je oblilo vso njegovo kožo; s stropa mu je nekaj hladnega kanilo na obraz ter se polagoma razlezlo, tako leno in varno — naenkrat je tudi to pričelo pikati ter povzročalo pekoče rane. Ubogi Letka se je zvijal v svojem brlogu, praskal se in drgnil, kamor je dosegel z rokami, toda vse zaman — muka njegova se je stopnjevala, dokler ga ni vsa koža pekla kot ogenj. Skočil je s postelje in prižgal žveplenko. Prestrašil se je! Postelja je bila posipana s črnimi živimi pikami in rjavimi ploščatimi stenicami — tisoče jih je bilo! — A na tleh! Trume ščurkov! Trume miši! Iz razpok, iz špranj so prirojile in iskale dobrot, ki so bile prej v zabojih, vrečah, sodih!

Letka se je stresel od groze in gnusa, zbežal na vrt pod širno, zvezdno nebo ter položil svoje opikano, pekoče telo v hladno, rošno travico. — — —

Smisel za snažnost, vztrajnost dobre, trdne volje, s strihninom zastrupljen oves, orehovo listje in prašek proti mrčesom zmorejo mnogo! Za teden dni je bilo Letkovo stanovanje kot kamrica v pravljici: jasno, čisto, poslikano, zračno — in krasno. Tako tudi to, kar je bilo v njem. Pod oknom je bila miza, pred njo stol. Postelja lepo postлана in pred njo srnjakova koža; kovčeg in zaboj sta bila pokrita s čipkasto preprogo; po stenah so bile razobešene Letkove slike in venci s trakovi, v kotu na vešalu je visela z velikim prtom pokrita garderoba.

Pa ga je gospod Nosač počastil z obiskom. Ljudje da hodijo gledat skozi okno, kako da ima lepo stanovanje. Prihaja torej tudi on, gospod Nosač, pogledat njegovo sobo. No, zelo krasno ima tu gospod Letka, le ti rdeči in modri ornamenti ob stropu gospodu Nosaču nikakor ne ugajajo; preveč so kričeči, nekako „rodoljubni“. „Sicer pa,“ nadaljuje gospod Nosač, „vam nisem prišel vsiljevat svojega okusa, gospod Letka, marveč prišel sem vam povedat, da je za osem goldinarjev to stanovanje preceno; vi ste pameten gospod in mi boste gotovo pritrtili. Vendar, da boste videli, da sem vam naklonjen, mi boste dali le teh osem gol-

Priloga Kurentu.

Leto I.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1918.

Štev. 5.

Kurentov Album.

V založbi „Kurenta“ je izšel, kot nekak predhodnik lista samega, humoristični almanah „Kurentov album“ s sledečo vsebino:

Uvodna beseda. — Fran Miličenski: Ali bi ali ne . . . ? — F. Golar: Veselje. — Ivan Cankar: Resignacija. — Rado Murnik: Vojna ljubezen. — Junij Brut: Kurja historija. — Ferdo Plemič: O Klanjačjevi sreči. — -ba: Vesela elegija ali dohtar Šušteršičeve glorijske konca. — Damir Feigel: Na krivih potih.

„Kurentov album“ je bogato ilustriran ter prinaša sledeče risbe naših najboljših satiričnih in humorističnih risarjev: Maksim Gaspari: Lepšega para na svetu ni . . . — Po sklepu miru z Rusijo. — Ubogi tobakarji. — Pogled v prihodnost.

France Podrekar: Mir? — Novo božanstvo 1. 1918. — V dobi pomanjkanja mesa. — Ropar. — Načrt za novo skupino na pročelju ljubljanskega gledišča.

Hinko Smrekar: Kurent. — Srečna Avstrija. — Vsenemški most do Adrije se maje. — Pametna misel. — Zgodnja dunajska birma. — Razvoj človeka ali nazaj k narodi. — Vse zaman! — Cmok-svet in Vsenemec-aneksionist. — Vasovavci sedanjega časa.

Poleg tega ima „Kurentov album“ še celo obilico krajših humorisk in dovtipov, ki jih tu ne moremo posamezno navajati. „Kurentov album“ je prva slovenska edicija te vrste ter smelo trdimo, da še nobeno izdanje pri nas ni vzbudilo toliko zabave in smeha kot ravno ta album. Kdor hoče za nekoliko trenutkov pozabiti moreče skrbi sedanjosti, kdor rabi razvedrila ter se želi zopet enkrat od srca nasmejati, naj ga naroči. Stane 4 krome 20 vinarjev.

Naročilna se pošilja na upravništvo „Kurenta“ v Ljubljani, Stari trg št. 19. (Zvezna tiskarna.)



Tiskovine vseh vrst

kakor: časopise, knjige, brošure, cenike, lepake, letake, vsprede, tabele, račune, kuverte kakor tudi pisemski papir s firmo, vizitke, naslovnice,

== računske zaključke ==

in vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje ukusno in ceno

Zvezna tiskarna v Ljubljani, Stari trg 19.

V zalogi ima tiskarna tudi vse po najnovejših predpisih izvršene obrazce za slav. občinske urade, aproviz. in cestne odbore, zadruga, gg. trgovce, odvetnike, notarje, gostilničarje itd.

Listnica uredništva.

Dolgoruki. — Svojo precej dolgo pesem (radi tega tudi Vaš pseudonom) začnete z verzom:

„Nič prijetno ni na fronti . . .“

Vi ste prvi, ki ste izrekli to krilato resnico v vezani besedi. Čast, komur čast! Ostalih verzov nismo prebrali, ker smo se bali, da konča prej vojna. In ta krasna rima: zastonj ti! Prerokujemo Vam, da postanete v najkrajšem času kaprol na pesniškem polju (kot tak pa pustite krompir pri miru). Najrajši bi pa zagodli nagrobnico, če že ne Vam, pa vsaj Vaši pesniški žilici.

Filolog. — Vašemu mnenju, da so poznali že stari Rimljani „Kurenta“, se pridružujemo. Vi izvajate to iz besede „Currentia“. Vprašamo Vas samo, kako vino pijete, da ste prišli na to idejo.

Učenca

sprejme takoj Zvezna tiskarna v Ljubljani,
Stari trg št. 19.

BALKAN trgovska, špedicijska in
komisijska deln. družba

Podružnica v Ljubljani. — Akcijska glavnica K 1.500.000.

Špedicija vsakega blaga. — Vskladiščenje. — Za-
carinanja. — Reekspedicija. — Prevažanje pohištva.

Lastnica I. Ljubljanskega skladišča

KRISPER & TOMAŽIČ

Direktna zveza s progo južne železnice. - Tel. št. 100.

sprejme
Stavce zvezna tiskarna
v Ljubljani, Stari trg št. 19.

MAKINJE PIVANOB
IN BARTNI



BARUNSKA
OBRAČUN
KOTLARIČ
KOTLARIČ

Feliks Potočnik

Šelenburgova ul. 6, I. nadstr.

Modni atelje za dame in gospode.

Istotam se obračajo in moderni-
zirajo obleke za dame in gospode
:: po najnovejši modi. ::

KINO IDEAL
se priporoča p. n. občinstvu.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Stalna zaloga poljedelskih strojev:
motorjev, mlatilnic, viteljev, slamo- in repo-
reznic, brzoparilnikov, plugov,
bran, čistilnikov itd.

Prodaja:
umetnih gnojil, kolonijalnega in specerij-
skega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga:
travnih in deteljnih semen, pese, korenja, repe.

Zaloga:
pristnega domačega in gorskega
vina, žganja itd.

Lastna izdelovalnica in prekajevalnica
klobas. — Lastna zeljarna.

Na fronto se „Kurent“ sme pošiljati!
Naročite ga v ojakom, to jim bo naj-
lepše razvedrilo!

== Hlapca ==

sprejme takoj „Zvezna tiskarna“ Ljub-
ljana, Stari trg šte. 19.

Priporočamo edino slovensko tvrdko.

Jos. Petelinc v Ljubljani

Sv. Petra nasip šte. 7.

za vodo 3. hiša levo za šivalne stroje in njih posamezne
dele, olja in igel. — Potrebščine za šivilje, krojače in črevljarje,
kakor tudi družega galanterijskega blaga v veliki izbiri ter po
solidni ceni vedno v zalogi. — Šivalni stroji vsch sistemov in
oprem za rodbinsko in obrtno rabo vedno v zalogi.

Večletno jamstvo!

Ceniki na razpolago!

M. Mihelič, Ljubljana

Šelenburgova ulica.

Trgovina s ščetinarskimi
izdelki, galanterijo in
parfimerijo.

UMETNIŠKE RAZGLEDNICE
== PISEMSKI PAPIR ==
≡ ŠOLSKE POTREBŠČINE ≡
MARIJA TIČAR, LJUBLJANA



Domača semena

suhe gobe in druge pridelke
kupi je trgovina s semeni
SEVER & KOMP., preje
Peter Lassnik, Ljubljana
== Marijin trg. ==

Nasproti glavne
pošte

Zlatnina - ure - srebrnina
F. Čuden Sin
nasproti glavne pošte v Ljubljani
Prijazna postrežba.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 20,000.000.—.

Rezerve: okrog K 4,000.000.—.

CENTRALA: Trst.

PODRUŽNICE: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković,
Opatija, Splet, Šibenik, Zader.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po
čistih 4⁰/₀.

Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnej-
šemu obrestovanju.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne
papirje itd. in srečke c. kr. razredne loterije.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in
inozemstva mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA. Telefon šte. 257.



Kupujte domač izdelek!

MLEKARSKA ZVEZA

kupi po najvišji dovoljeni ceni vsako množino mleka pod najugodnejšimi dobavnimi pogoji. Na željo preskrbi dobaviteljem mleka različno drugo v gospodinjstvu in gospodarstvu potrebno blago in ga za mleko tudi zamenja.

Dalje ima Mlekarska Zveza v zalogi vse mlekarske potrebščine, kakor tudi različne inozemske izdelke, zlasti razne vrste sira po primerni ceni.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica: K 10,000.000.—. Rezervni fondi nad K 2,000.000.—.

CENTRALA: Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 2.

PODRUŽNICE:

Split.
Celovec.
Trst.
Sarajevo.
Gorica.
Celje.

Vloge na knjižice obrestuje po 4⁰/₀. — Vloge na tekoči račun obrestuje po dogovoru. — Posreduje nakup in prodajo vrednostnih papirjev in izvršuje borzna naročila najtočneje. — Daje predujme na vrednostne papirje in blago. Eskontuje in vnovčuje menice. — Dovoljuje aprovizijske kredite.

Poslovno mesto c. kr. avstr. razredne loterije.

dinarjev v gotovini, toda takoj; ostanek vam dovolim odslužiti: naslikate mi lep napis nad celo širino moje hiše. Tu imate besedilo: „Ignacij Nosač, vinarna, mešana trgovina na debelo in drobno!“ Črke si želim črne in rdeče obrobljene. Da bo povsod dobro. Barvo si morete vzeti iz moje prodajalne; toda firneža ne smete tritati — podražil se je za sedemnajst odstotkov.“

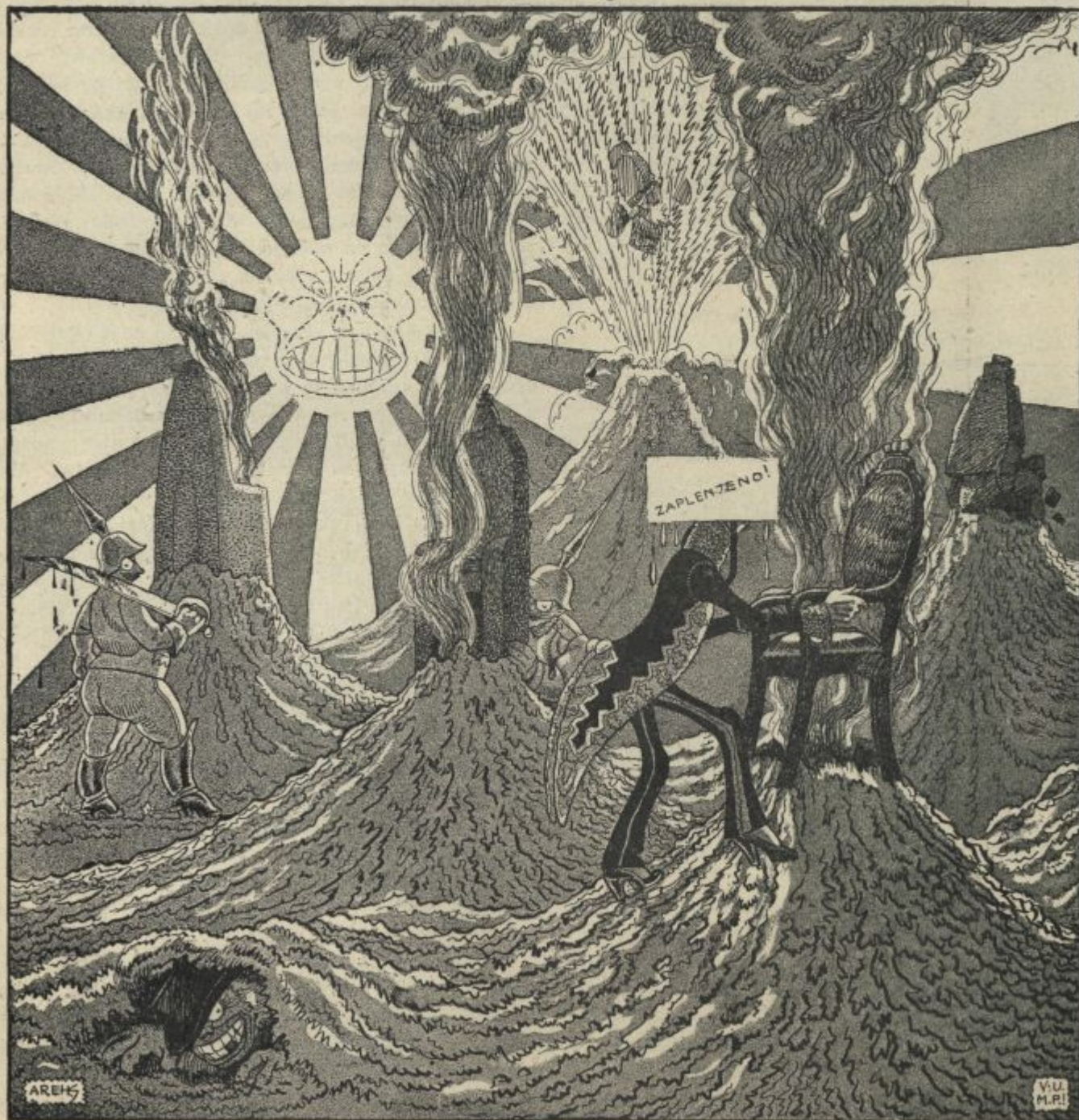
Letka je presenečen poslušal; naenkrat se mu je zaiskrilo v očeh: „Dobro! Napravim napis, če treba, brez firneža!“

Gospod Nosač se je blaženo nasmešnil in ga potrepal po rami: „Vedel sem, da ste zelo dober človek! Pa še malenkost, gospod Letka. V štirinajstih dneh imamo volitve in slavnostno predstavo. K temu napi-

Prizor iz pretresljive drame „Svetovni požar“.

Godi se v Rusiji leta 1918, kjer ustanavljajo države ter postavljajo prestole — na vulkane.

Risal Areh Smrekar.



Anglež: „Nemški principi bi radi na gorko sedli!“

šete prolog; veste, nekaj takega, kar človeka pretrese, kakor . . .“

„Napišem,“ odgovori že razjarjeni Lotka, „toda ne zastonj.“

Gospod Nosač je nekoliko presenečen nad tem tonom pogledal igralca-pesnika in takoj obrnil: „Čemu se razburjate? Saj nisem rekel, da napišite zastonj. Dobite za prolog dva goldinarja! To je vendar lep denar, ne?“

Čez štirinajst dni je bilo v Nosačevem mestu nekoliko senzacij. Pred Nosačevo hišo so občudovali ljudje izraziti in dekorativni napis: „Ignacij Nosač. Vinarna in mešana trgovina na debelo in drobno.“ Drugi so z zanimanjem čitali na vogalih gledališke lepake, ki so naznanjali: „Slavnostna predstava na čast novozvoljenemu občinskemu zastopu s prologom Ant. Letke.“ Zopet drugi so glasno debatirali v gručah ali pa čakali pred občinskim domom, kjer so se vršile volitve.

Gospod Nosač je že desetič prečital v svoji vinarni „zelo krasni in po ceni prolog“ in do ohripljenja predaval strofo, ki bo pretresla in za vedno zlomila opozicijo:

Za kar borimo se, iz duše nam izvira,
in čisto je kot pesnikova lira
in kakor reka, če povodenj jo skali,
ki vse podere, dalje se vali —
tako mi zmagali smo v častnem boji,
in zmagamo, če pridejo še novi roji,
na veke vse, kar proti nam se stroji!

V tem trenutku se je v Letkovi sobici pojavil pivovarnar Gora, načelnik opozicije. Razburjen je priletel, objel Letko ter se zavrtel z njim kakor mladenič z deklico: „Prijatelj, mi bomo vendar zmagali! Slavnostna predstava bo za nas! Napišite nam prolog. Nekaj vznešenega trajnega! Tu imate petak! Sam bom govoril prolog! Da je opoldne gotov!“ —

Pivovarnar je odhitel v občinski dom. Letka se je nekako v zadregi zagledal v petak; nato je prečital koncept prologa, ki ga je bil včeraj zvečer sestavil, zadovoljno pokimal z glavo, prepisal prolog na čisto v drugič ter spravil petak: „Dobro je za te kot za one: če zmagajo eni, gotovo ne pridejo v gledališče drugi in ne zvedo o moji —,“ ni dogovoril, konec je pogoltnil . . .

Božja usoda je zavladala nad meštom. Zmagala je opozicija! Sprevod se je vlekel skozi mesto in pel, poln navdušenja; manifestiral je pred hišami, s katerih so plapolale narodne zastave, in demonstriral tam, kjer so razvesili črno-žalne prapore.

Zvečer je bilo gledališče nabito. Niso prišli samo zmagovalci, marveč prišli so tudi poraženi — da bi slavnostno predstavo onemogočili. Ubogi igralec in avtor je prebledel ob neprijetni slutnji nečesa zlega.

Komaj se je zavesa dvignila in je pivovarnar Gora stopil na oder, je zahrumela, zažvižgala in zapiskala polovica gledališča. Druga polovica se je drla: „Tiho! Tiho!“ — Letka se je oddehnil v nadi, da njegov prolog morda sploh ne zazveni s teh goljufivih desk. Toda zazvenel je, zakaj zmagovalci so s svojo večino napravili mir, le dozvenel ni, kakor hitro je iz ust predavajočega pivovarnarja zadonela strofa:

Za kar borimo se, iz duše nam izvira,
in čisto je, kot pesnikova lira,

se je odzval iz parterja rezek, pronikajoč krik: „Stoj! To je naš prelog! Mi smo ga naročili in plačali!“ Tako je gospod Nosač zaprotestiral, da so se okna stresla. In nastal je krik in ropot, doslej nezaslišan. Vzkliki: Goljufija! Velika lumparija! Tiho! Molčati! To je nasilje! Vrzite jih vun! Policija! Pomoč! so se spojili v oglušujoč kaos. Dame so piskale, plakale, vriskale. Možje so se vzajemno grabili za prsa in ovratnike in se pri vratih in oknih metali iz gledališča. Pripravljeni policaji in orožniki so se pretlačili v gledališče in ga vneto pomagali izprazniti. Kmalu je bilo gledališče pospravljeno, le na ulici je divjala burja in se širila od trga in dalje, dalje . . . dokler ni v gostilnah in vinarnah dozdevno utihnila.

Letka danes ni večerjal — plazil se je okoli Nosačeve hiše kot zločinec, jo obšel ter skozi vrt stopil v svoj tihi stan, zlezal je pod odejo ter se dolgo smejal v blazino, preden je zdravo in zaenkrat mirno zaspal.

Zato pa prebujenje ni bilo ljubeznivo: gospod Nosač je vdrl skozi vrata ter se zadržal na poeta: „Marš iz moje hiše! A tole stanovanje, da bo v takem stanu, v kakoršnem ste ga prevzeli, sicer vas tožim. Vse stvari, ki so bile tu, da so zopet na svojem mestu in te packarije da mi spravite s sten! Jaz vas naučim si dati plačati prolog ter ga prepustiti sovražnikom!“ Neslavno se je Letka selil od gospoda Nosača, a vendar se je smejal in smejali so se mnogi, ne le temu, da je Nosačeva stranka plačala in naročila prolog nasprotni stranki, marveč temu, kar je sledilo kot malo Letkovo maščevanje.

Prihodnja številka časnika, ki je izhajal v mestu, je prinesla velik inserat: „Kupim za vsako ceno pet tisoč miši, deset tisoč ščurkov, milijon stenic, dva milijona bolh, med njimi iztrdanih eksemplarjev, da zamorem gospodu Ignaciju Nosaču oddati svoje bivše stanovanje v takem stanu, v kakoršnem sem ga od gospoda Nosača prevzel. Anton Letka.“

Kako je bilo gospodu Nosaču pri čitanju tega inserata, se ne da popisati; toda najgloblji udarec njegovemu ponosu in dostojanstvu je zadel škodoželjen smeh, ki je nastal, ko se je po silnem nalivu oholi in veliki napis razlezel po vseh straneh Nosačeve hiše v vijugaste madeže in pisane lise, zakaj slikan je bil — brez firneža.

Prev. Brko.

Nežne, drobne —

Nežne, lahkokrile,
sladkih ust in rožnih lic —
To so naše vile mile —
cvet lepote in devic.

Bel klobuk na črnih kitah,
krilce židano šumi —
hoja lahka, gracijozna
za kulisami zveni.

Oj, ne hodi jim preblizu,
boj se hudih srčnih ran,
ako nisi Faust, Mefisto,
ali pa sam Don Juan.

**Komik Grimaldi.**

Komik Grimaldi v Londonu je bil silno zadolžen. Nekega večera je pel v gledališču „Revnega Jacka“. Neki mož v parterju stopi na klop in zakliče Grimaldu: „Vi ste mi dolžni 15 šilingov!“ „Seveda!“ odgovori Grimaldi, „posodite mi jih še pet in potem bo znašal dolg ravno en funt.“

Gledališki lepak.

V Češkem muzeju v Pragi je shranjen kot posebnost lepak iz leta 1737., na katerem čitamo: „Radi udobnosti občinstva se naroča, da prva vrsta gledalcev na tla leže, druga poklekne, tretja naj sedi in četrta stoji; tako bodo vsi dobro videli. Ker se bo predstavljala žaloigra, je smeh prepovedan.“

„Poljub.“

Ema: „Kateri ‚Poljub‘ tebi bolj ugaja: od Smetane ali oni od Doezi-ja?“

Berta: „Meni najbolj ugaja poljub od — Dragotina.“

Doslednost.

Režiser (gledališkemu ravnatelju): „Nocoj pri predstavi „Dona Juana“ mora priti na oder pravi šampanjec. Taka brozga, kakor ste jo dajali doslej, povzroča neprijetne dojme!“

Ravnatelj: „Je že prav. Jutri vřrizzorimo „Kovarstvo in ljubezen“. Kakor veste, igrate vi Ferdinanda, in radi doslednosti se pobrigam, da tudi dobite pristen strup.“

Prijatelj umetnosti.

A. — Ali, dragi prijatelj, čemu pa ti nikdar ne obišeš gledališča? Vsaj h kaki dobri veseloigri pojdi!“

B. — „Tako! In tam naj gledam, kako se igralci na odru zabavajo, jaz moram pa plačevati!“

Profesor glasbe.

Saphir je dejal pri nekem predavanju: „Zakaj je tako lahko postati profesor glasbe? Ker pri notah prazne glavice več veljajo kakor pa polne.“

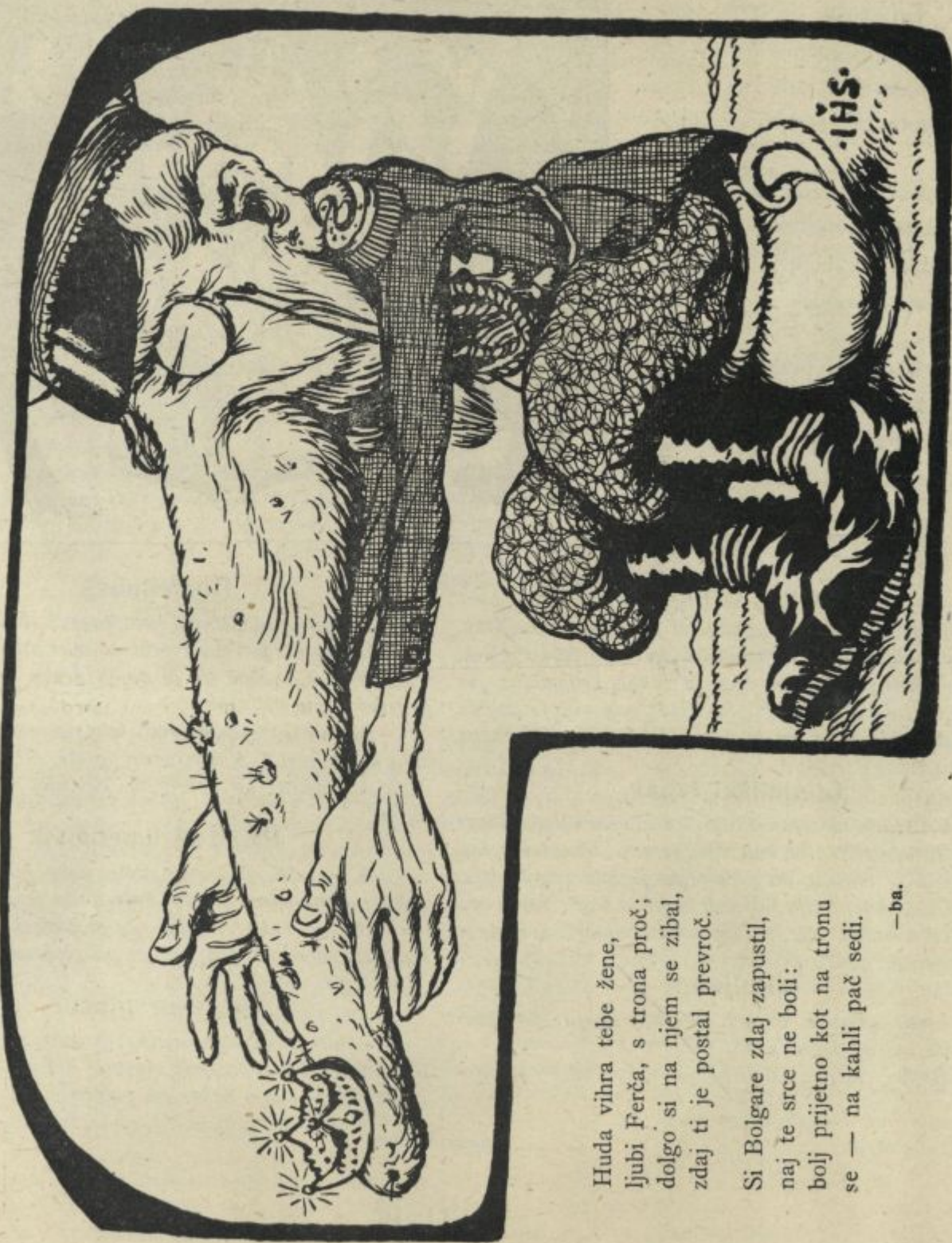
x.:

Tako je.

Vse, kar leze, kar po odru pleza,
v dolgočasni patos se pogreza —
Kar se za ušesi praska,

vse je Nučič, ali pa njegova maska,
naj se piše Peček al drugače,
najsi nosi krilo ali hlače.

Bolgarskemu Ferči za slovo.



Huda vihra tebe žene,
ljubi Ferča, s trona proč;
dolgo si na njem se žibal,
zdaj ti je postal prevroč.

Si Bolgare zdaj zapustil,
naj te srce ne boli:
bolj prijetno kot na tronu
se — na kahli pač sedi.

—ba.

Kulisni škrat.

Le pojmo slavo mu, mi histrijoni,
 saj trudi z nami se, oj, nepoklican,
 nikdar zaželjen, vedno pa prisoten,
 zavraten in prešeren, ne hudoben,
 nikdar prijazen, vendar ne nizkoten,
 kot pravi škrat razposajen in zvit,
 v največji drami zlobno duhovit.
 Res, trudi z nami se, odkar visok
 neba razpenja se platnen obok,
 odkar iz joka smeh, iz smeha jok
 smo v svojih prsah jeli prekovati,
 od takrat nam ne neha nagajati. —
 Le pazi, včasih le en krik, en dih,
 pa padejo po odru ti nebesa,
 slabo pritrjena; in kdaj en kih —
 stoletna se zaziblajo drevesa.
 Ne počí v tvoji roki samokres,
 kot moral bi, da konec bo nadlogi,
 sovrag pa kljubu temu se zares
 po odru zgrudi, veren svoji vlogi.
 Pozdravljaš včasih tja v kuliso desno
 prihajajoče znance, kralje, deve,
 ki pa — hudir jih plentaj — veleresno
 nastopajo zdaj iz kulise leve.
 In včasih — deus ex machina — bi sluga
 planiti moral na razsvetljeni oder,
 da situacijo preokrene — tuga! —
 a sluge tisti hip ni od nikoder.
 Tedaj iz svojega si kaj dodel,
 dostavljal, vlekel, vedno še primakal
 in situacijo rešil, v srcu klel,
 takrat je sluga iz kulis priskakal,
 takrat, ko ga najmanj je bilo treba.
 In da ne klel bi do platnen'ga neba?!
 In včasih si zverinsko se zadrl
 in segel v nedrije si po bodalo,
 da po predpisu bi sovraga odr! —
 bodala pa nikjer. Iz žepa palo
 ti za kulisami je šilo malo.
 In včasih, ko pokleknil si pred „njo“,
 ki moral si snubiti jo nevesto,

razširil roke si z mamljivo gesto —
 tedaj pod križem počí ti triko.
 In včasih mrtev moral bi ležati,
 ker pravkar grešno dušo si izdihnil,
 tedaj ti škrat je moral zasedlati
 nesrečni nos, da si prešerno kihnil.
 In včasih si rotíl pri luni bleði,
 ki na platnenem nebu je sijala,
 v najbolj dramatskem hipu, vrag ga vedi,
 zakaj pač prav tedaj je z neba pala,
 In kakšenkrat si malce se pomotil,
 si ogovoril koga ne po potrebi,
 in drugega si z odra proč pošiljal,
 ki s pozorišča iti smel še ne bi.
 In včasih si dejal: „Oj, jutro zlato,
 ki prve žarke siplješ, vedno krasne
 na zemljo razsvetljeno, barv bogato . . .“
 tedaj na odru razsvetljava ugasne.
 In včasih si dejal: „Oj, čul sem strel!“ —
 a tiho vse, da vspaval bi otroka.
 „Oj, kakšen blažen mir!“ čez čas si del,
 ta hip pa za kuliso salva poka.
 Na odru včasih bi imel prebrati
 prav dolgo pismo, ki memorovati
 ga treba ni, ukažeš listič cel
 napisan že ti točno v roko dati.
 In ko ti dajo ga, postal bi blažen,
 podal ti sluga je papir kar bel,
 in kakor ga obračaš, res je prazen.
 „Prijatelj,“ rečeš, „bodi tak prijazen,
 jaz slabo vidim, ti preberi mi!“
 Tovariš tvoj v omaki zdaj tiči. —
 Kdo kriv je vsemu? Star, a večno mlad
 nakuril ti je to kulisni škrat.
 In danes, ko odpremo gledališče,
 slovenske skromne Talijske svetišče,
 povabljeni ko bodo dični zbrani,
 kar v beli jih premoremo Ljubljani,
 prišel bo nepovabljen tudi oni,
 ah, oni nagajivo razuzdani . . .
 Prostor na odru mu, vi histrijoni!

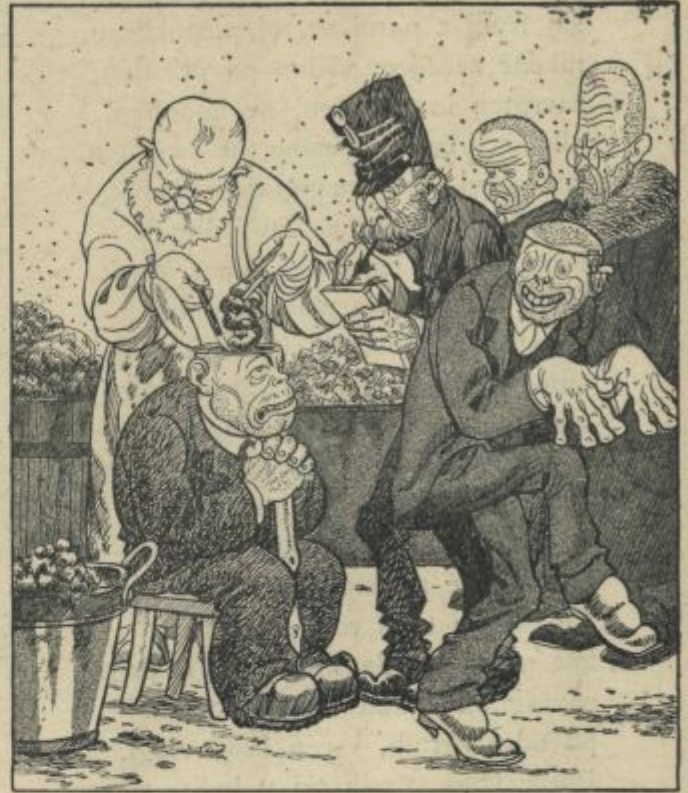
Prizori iz velike svetovne drame

Spisala Tisza in Seidler.

Risal Areh Smrekar.



Rekvirirajo se lasje. Po strokovnjaškem mnenju se lasje podanikov po kakovosti prav nič ne ločijo od kameline dlake.



Ker so po zaslugah oblasti podanikom možgani odveč, bo rekvirirana možganska mast. Plemstvo je iz umevnih razlogov oproščeno.



V svrhu pridobivanja žvepla bo rekviriran žvepleni vodik.



V svrhu izboljšanja valute bodo rekvirirane trpežne oslovске kože.